

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 2.3.2016 r.
COM(2016) 110 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Po konferencji w Paryżu: ocena skutków porozumienia klimatycznego z Paryża –
komunikat towarzyszący wnioskowi dotyczącemu decyzji Rady w sprawie podpisania w
imieniu Unii Europejskiej porozumienia klimatycznego z Paryża przyjętego w ramach
Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu**

1. Wprowadzenie

Porozumienie klimatyczne z Paryża z 2015 r. jest ważnym przełomem w światowej walce ze zmianą klimatu. Porozumienie to jest naszym kołem ratunkowym – ostatnią szansą na pozostawienie przyszłym pokoleniom stabilniejszej i zdrowszej planety, bardziej sprawiedliwego społeczeństwa oraz lepiej prosperującej gospodarki, również w kontekście programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030. Porozumienie to skieruje świat na drogę do korzystania z czystej energii. Przejście to będzie wymagało zmian w działalności gospodarczej i inwestycyjnej oraz wprowadzenia zachęt we wszystkich obszarach polityki. Dla UE stwarza ono istotne możliwości, zwłaszcza pod względem zatrudnienia i wzrostu gospodarczego. Proces przechodzenia do korzystania z energii odnawialnej będzie stymulować inwestycje i innowacje w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyczyniając się w ten sposób do realizacji celu UE, jakim jest osiągnięcie wiodącej pozycji na świecie w zakresie energii odnawialnej, a także spowoduje wzrost na rynkach towarów i usług wytwarzanych w UE, na przykład w dziedzinie efektywności energetycznej.

Porozumienie klimatyczne z Paryża jest pierwszym wielostronnym porozumieniem w sprawie zmiany klimatu obejmującym prawie wszystkie światowe emisje. Jest ono wielkim sukcesem dla świata i potwierdza słuszność dążenia UE do gospodarki niskoemisyjnej. Do osiągnięcia porozumienia w decydujący sposób przyczyniła się strategia negocjacyjna UE. UE nawoływała do dążenia do ambitnego rezultatu, wnosząc swoje doświadczenia w zakresie skutecznej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu oraz swoją tradycję negocjacji i współpracy międzynarodowej opierającej się na ustalonych zasadach. UE jako pierwsza spośród największych gospodarek przedstawiła w dniu 6 marca 2015 r. plan działań na rzecz klimatu (tzw. zaplanowany, ustalony na szczeblu krajowym wkład (INDC)) odzwierciedlający ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 określone przez Radę Europejską w październiku 2014 r.¹ oraz przygotowany przez Komisję Europejską plan przeciwdziałania zmianie klimatu na świecie po 2020 r.². UE postawiła sobie ambitny cel ograniczenia emisji gazów cieplarnianych pochodzących ze wszystkich sektorów gospodarki o co najmniej 40 % do 2030 r. Ustalona wartość docelowa opiera się na globalnych prognozach zgodnych ze średniookresowym celem porozumienia klimatycznego z Paryża.

Podczas konferencji paryskiej UE utrzymywała wysoki poziom spójności politycznej. Wszyscy ministrowie UE w Paryżu wykazali chęć i determinację w dążeniu do osiągnięcia sukcesu. UE działała jednomyślnie, broniąc swojego stanowiska w wersji uzgodnionej przez Radę ds. Środowiska. Pozwoliło to jej przemawiać jednym głosem na wszystkich etapach negocjacji, co miało decydujące znaczenie dla pomyślnego wyniku w Paryżu. Co najważniejsze, w ramach unijnej dyplomacji klimatycznej UE i jej partnerzy stworzyli szeroką koalicję krajów rozwiniętych i rozwijających się opowiadających się za jak najambitniejszym porozumieniem. Ta koalicja państw dążących do ambitnego porozumienia (ang. *High Ambition Coalition*) odegrała zasadniczą rolę w stworzeniu pozytywnej dynamiki

¹ Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 24 października 2014 r.

² Protokół paryski – plan przeciwdziałania zmianie klimatu na świecie po 2020 r. – COM(2015) 81 final.

procesu negocjacyjnego. Ponadto dzięki niej do porozumienia klimatycznego z Paryża przystąpili wszyscy najwięksi emitenci.

Ponadto światowe podejście zmieniło się radykalnie w porównaniu do podejścia panującego na konferencji w Kopenhadze w 2009 r., w wyniku czego nastąpiła oddolna mobilizacja rządów i podmiotów niepublicznych z całego świata, takich jak przedsiębiorstwa, inwestorzy, miasta i organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Francuska prezydencja konferencji klimatycznej i ONZ zasługują na pochwałę za zapewnienie pozytywnej dynamiki procesu przed szczytem klimatycznym w Paryżu, a także w jego trakcie.

Realizacja zobowiązań wynikających z porozumienia klimatycznego z Paryża wymaga utrzymania impetu i silnej determinacji politycznej, by przejść do odpornej na zmianę klimatu i neutralnej dla klimatu przyszłości i dokonać tego z poszanowaniem zasad sprawiedliwości społecznej. Przeciwdziałanie zmianie klimatu powinno pozostać na listach politycznych priorytetów odpowiednich forów międzynarodowych, w tym grup G-20 i G-7. W tym kontekście UE będzie utrzymywać swoje międzynarodowe przywództwo oraz swoją dyplomację klimatyczną³.

2. Porozumienie klimatyczne z Paryża – porozumienie ogólnoświatowe

2.1. Kluczowe elementy porozumienia klimatycznego z Paryża

Porozumienie klimatyczne z Paryża określa ogólny plan działań, który ma nas chronić przed groźbą zmiany klimatu. Uznano przy tym, że będzie to wymagało jak najszybszego osiągnięcia najwyższego poziomu emisji gazów cieplarnianych na świecie oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej w drugiej połowie bieżącego wieku. Porozumienie zawiera następujące główne elementy:

- Określa długofalowy cel, aby skierować świat na właściwą drogę ku ograniczeniu globalnego ocieplenia do wartości znacznie poniżej 2 °C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej oraz aby dążyć do ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C. Ten ambitny cel ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C uzgodniono po to, by zwiększyć poziom ambicji i zwrócić uwagę na obawy najbardziej zagrożonych krajów, które już teraz odczuwają skutki zmiany klimatu.
- Porozumienie jest wyraźnym sygnałem dla wszystkich zainteresowanych stron, inwestorów, przedsiębiorstw, społeczeństwa obywatelskiego i polityków, że czysta energia to nasza przyszłość, a odejście od szkodliwych dla środowiska paliw kopalnych jest koniecznością. Przeciwdziałanie zmianie klimatu nabrało rzeczywiście globalnego charakteru: 189 krajowych planów działań na rzecz klimatu obejmuje około 98 % wszystkich emisji. Dzięki porozumieniu z Paryża przechodzimy od działań podejmowanych przez nielicznych do działań podejmowanych przez wszystkich.

³ Konkluzje Rady w sprawie europejskiej dyplomacji klimatycznej po konferencji COP 21 z dnia 15 lutego 2016 r.

- Porozumienie zapewnia dynamiczny mechanizm służący dokonywaniu bilansu i zwiększaniu poziomu ambicji w miarę upływu czasu. Począwszy od 2023 r., strony będą się spotykać co pięć lat w ramach „globalnego remanentu”, aby przeanalizować postępy w redukcji emisji, w przystosowaniu się do zmiany klimatu oraz wsparcie udzielane i pozyskiwane z myślą o długoterminowych celach porozumienia.
- Strony są prawnie zobowiązane do przyjmowania krajowych środków łagodzących, aby osiągnąć cele własnych wkładów.
- Porozumienie zawiera precyzyjne postanowienia na temat przejrzystości i odpowiedzialności: wymóg przedkładania co dwa lata przez wszystkie strony wykazów emisji gazów cieplarnianych oraz informacji niezbędnych do śledzenia ich postępów, techniczny przegląd ekspercki, wspierająca, wielostronna analiza postępów stron oraz mechanizm, który ma ułatwiać wdrażanie zobowiązań i propagować ich przestrzeganie.
- Ustanawia ono ambitny pakiet solidarnościowy obejmujący stosowne postanowienia dotyczące finansowania działań podejmowanych w związku ze zmianą klimatu oraz reagowania na potrzeby związane z przystosowaniem do niej oraz stratami i szkodami związanymi z negatywnymi skutkami zmiany klimatu. Aby wspierać indywidualne i zbiorowe działania przystosowawcze, porozumienie klimatyczne z Paryża ustanawia po raz pierwszy cel ogólnoświatowy, mając na względzie zwiększenie zdolności, odporności na zmianę klimatu i zmniejszenie wrażliwości na nią. W porozumieniu zachęca się do ściślejszej współpracy między stronami na szczeblu międzynarodowym w celu wymiany wiedzy naukowej w zakresie przystosowywania się do zmiany klimatu, jak również informacji dotyczących postępowania i strategii.

2.2. Ratyfikacja i wejście w życie porozumienia klimatycznego z Paryża

Osiągnięcie porozumienia paryskiego jest dużym sukcesem. UE będzie nadal aktywnie uczestniczyć w międzynarodowych negocjacjach w sprawie klimatu w celu zapewnienia, by poziom ambicji ustalony w porozumieniu przekładał się na wszystkie elementy jego wdrażania, takie jak szczegółowe postanowienia dotyczące przejrzystości i odpowiedzialności, mechanizmów zrównoważonego rozwoju i mechanizmów technologicznych.

Najpilniejszym kolejnym krokiem jest podpisanie porozumienia. Zostanie ono otwarte do podpisu w dniu 22 kwietnia 2016 r. w Nowym Jorku i wejdzie w życie po ratyfikacji przez co najmniej 55 stron odpowiedzialnych za co najmniej 55 % emisji na świecie. Szybka ratyfikacja i wejście w życie są pożądane, ponieważ wszystkie kraje uzyskałyby pewność prawną, że porozumienie będzie niebawem obowiązywać. UE powinna być w stanie ratyfikować porozumienie klimatyczne z Paryża w możliwie najkrótszym terminie.

2.3. Średniookresowe cele pośrednie na mocy porozumienia klimatycznego z Paryża

W porozumieniu z Paryża przewidziano szereg średniookresowych celów pośrednich. Doprecyzowania wymagają szczegółowe implikacje polityczne, jakie przyniesie realizacja

celu ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C. 5. sprawozdanie oceniające Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) było niejednoznaczne w tym aspekcie ze względu na niedostateczne dane naukowe. W związku z tym Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu poproszono o przygotowanie specjalnego sprawozdania w 2018 r. UE wniesie wkład w prace naukowe, które będą realizowane w tym celu na szczeblu międzynarodowym. UE powinna wziąć udział w pierwszym dialogu wspierającym, który zostanie zorganizowany w 2018 r. w celu dokonania bilansu zbiorowych ambicji i postępów w realizacji zobowiązań. W związku z tym UE będzie uczestniczyć w 2023 r. w pierwszym globalnym remanencie, który odegra istotną rolę w rozważeniu stopniowego wprowadzenia przez wszystkie strony coraz bardziej ambitnych działań w okresie po roku 2030. W tym kontekście zachęca się UE i pozostałe strony do przedstawienia do 2020 r. długoterminowych strategii rozwoju niskoemisyjnego, sięgających do połowy bieżącego stulecia. Aby ułatwić przygotowanie tych strategii, Komisja przeprowadzi szczegółową analizę gospodarczych i społecznych przemian w celu ożywienia debaty politycznej w Parlamencie Europejskim, Radzie i z zainteresowanymi stronami.

3. W jaki sposób UE będzie wdrażać porozumienie klimatyczne z Paryża?

Przejście na niskoemisyjną, zasobooszczędną gospodarkę wymaga gruntownych zmian w technologii, energii, ekonomice, finansach i – ostatecznie – całym społeczeństwie. Porozumienie klimatyczne z Paryża otwiera możliwości dla transformacji gospodarczej, wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Jest ono centralnym elementem sprzyjającym osiągnięciu szerszych celów zrównoważonego rozwoju, a także realizacji unijnych priorytetów w zakresie inwestycji, konkurencyjności, gospodarki o obiegu zamkniętym, badań, innowacji i transformacji energetyki. Wdrażanie porozumienia klimatycznego z Paryża stwarza dla UE możliwości rynkowe, dzięki którym będzie ona utrzymywać i wykorzystywać swoją wiodącą pozycję we wspieraniu energii odnawialnej i efektywności energetycznej oraz w konkurencji w rozwoju innych technologii niskoemisyjnych na rynku światowym. Aby wykorzystywać tę pozycję, UE będzie musiała nadal świecić przykładem i wieść prym w działaniach w zakresie polityki regulacyjnej na rzecz ograniczenia emisji, ale również w zakresie czynników sprzyjających przyspieszeniu publicznych i prywatnych inwestycji w innowacje i modernizację we wszystkich kluczowych sektorach, zapewniając jednocześnie, by pozostałe największe gospodarki świata czyniły postępy w realizacji swoich zobowiązań. Proces przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną musi być odpowiednio zarządzany, z uwzględnieniem różnic w koszyku energetycznym i struktur gospodarczych w całej UE. Oznacza to również potrzebę przewidywania i łagodzenia społecznych skutków tego procesu w poszczególnych regionach i sektorach społeczno-gospodarczych.

3.1. Tworzenie warunków sprzyjających przechodzeniu na gospodarkę niskoemisyjną

Przejście do unii energetycznej

Zobowiązanie się UE do przejścia na czystą energię jest nieodwracalne i bezdyskusyjne. Priorytetem unii energetycznej jest odejście „od gospodarki opartej na paliwach kopalnych, w której dostawami energii rządzi scentralizowane podejście uzależnione od podaży, i która opiera się na przestarzałych technologiach i modelach biznesowych”, wzmocnienie pozycji

konsumentów oraz odejście „od rozdrobnionego systemu charakteryzującego się brakiem koordynacji polityk krajowych, barierami rynkowymi i obszarami odizolowanymi pod względem dostaw energii.”⁴. Projekt unii energetycznej, ze wszystkimi jej wymiarami, zapewnia szersze ramy, w obrębie których UE może zapewnić właściwe otoczenie sprzyjające transformacji energetyki. Według Międzynarodowej Agencji Energetycznej pełna realizacja planów działań na rzecz klimatu pociągnie za sobą w latach 2015–2030 inwestycje w efektywność energetyczną i technologie niskoemisyjne w wysokości 13,5 bln USD, czyli średnio 840 mld USD rocznie. Głównym skutkiem tych planów jest nie tylko zwiększenie skali inwestycji, lecz także zapewnienie ich równowagi między poszczególnymi paliwami i sektorami oraz między podażą i popytem. Przykładowo inwestycje w odnawialne źródła energii będą prawie trzy razy większe od inwestycji w elektrownie wykorzystujące paliwa kopalne, natomiast inwestycje w efektywność energetyczną (zwłaszcza w sektorze transportu i budownictwa) będą najprawdopodobniej równe inwestycjom w inne elementy systemu energetycznego.

Innowacje i konkurencyjność

Porozumienie klimatyczne z Paryża nadaje jasny i ambitny kierunek dla niskoemisyjnych innowacji. Przy okazji konferencji w Paryżu 20 czołowych gospodarek świata powołało do życia inicjatywę „Mission Innovation” w celu ożywienia publicznych i prywatnych innowacji w zakresie czystej energii oraz opracowywania i wdrażania przełomowych technologii dla osiągnięcia redukcji kosztów. UE pragnie przyłączyć się do tej inicjatywy, ponieważ budżet przeznaczony na badania dotyczące technologii niskoemisyjnych w ramach programu „Horyzont 2020” został już i tak podwojony na lata 2014–2020, a UE zobowiązała się do zainwestowania co najmniej 35 % środków z tego programu na działania związane ze zmianą klimatu. Ponadto przyszła strategia unii energetycznej w zakresie badań, innowacji i konkurencyjności obejmie synergie między innowacjami w sektorach energii, transportu, w gospodarce o obiegu zamkniętym, w przemyśle i w sektorze cyfrowym. Powinno to doprowadzić do większej konkurencyjności obecnych i przyszłych europejskich technologii niskoemisyjnych i technologii efektywności energetycznej.

Inwestycje i rynki kapitałowe

Przesunięcie i szybsze zwiększanie inwestycji prywatnych ma zasadnicze znaczenie dla wspierania procesu przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu oraz dla przeciwdziałania uzależnieniu od infrastruktury i aktywów o wysokim poziomie emisji. Ważną rolę w mobilizowaniu rynków odegrają unijne fundusze⁵. Wsparcie

⁴ Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu, COM(2015) 80 z 25 lutego 2015 r.

⁵ Na działania związane ze zmianą klimatu realizowane w latach 2014–2020 przeznaczono 114 mld EUR ze zreformowanych europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Programowanie zostało przeprowadzone w szerszej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Uzyskana kwota stanowi 25 % środków w ramach funduszy strukturalnych i inwestycyjnych i świadczy o silnym zaangażowaniu w takie działania. Przekracza ona docelowe 20 % ustalone dla całego budżetu UE. Wsparcie wykracza poza zapewnienie finansowania, gdyż obejmuje ono również zacieśnienie współpracy regionalnej, budowanie zdolności i pomoc techniczną.

inwestycyjne w kontekście planu inwestycyjnego dla Europy, koncentrujące się na działaniach mających na celu usunięcie barier dla inwestycji w Unii Europejskiej, jak również możliwości finansowania z Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) powinny wspierać inwestycje związane z redukcją emisji i efektywnością energetyczną na rynku wewnętrznym. Plan inwestycyjny dla Europy ma już obiecujące wyniki w tej dziedzinie⁶, a jego pełen potencjał trzeba jeszcze zbadać. Komisja uruchomiła niedawno europejski portal projektów inwestycyjnych (EPPI), który będzie wkrótce w pełni operacyjny. Jego celem jest zachęcenie inwestorów do wnoszenia wkładu w wykonalne i solidne projekty inwestycyjne w Europie. Zainteresowane podmioty z branży energetycznej zachęca się do przysyłania swoich projektów do portalu EPPI w celu zapewnienia wszechstronnego przeglądu projektów dla potencjalnych inwestorów. Przede wszystkim Komisja zintensyfikuje wsparcie techniczne dla wspomnianych podmiotów na rzecz ustanowienia w 2016 r. programów łączących mniejsze projekty dotyczące efektywności energetycznej, a tym samym tworzących masę krytyczną. Programy te powinny zapewniać inwestorom lepsze możliwości inwestowania w efektywność energetyczną i łatwiejszy dostęp do kapitału dla krajowych, regionalnych lub lokalnych platform i programów efektywności energetycznej. Obejmą one wzmocnienie pomocy technicznej i pomocy na rozwój projektów w ramach Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego (ECDI) utworzonego przez Komisję i Europejski Bank Inwestycyjny, aby wspomóc promotorów publicznych w strukturyzowaniu ich projektów oraz promować programy finansowania o standardowych warunkach, szczególnie w dziedzinie budynków⁷.

Instytucje finansowe są kluczowymi partnerami w tym procesie. Dobrze funkcjonujące transgraniczne przepływy finansowe oraz zintegrowane i zrównoważone rynki kapitałowe są również ważne dla dokonania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. Zasadnicze znaczenie w tym kontekście mają środki już przyjęte lub przygotowywane w kontekście utworzenia unii rynków kapitałowych⁸. W zapewnieniu takiego przejścia – w ramach rynku wewnętrznego i poza nim – pomocniczą rolę mogą odgrywać: Europejski Bank Centralny i krajowe banki centralne, Europejski Bank Inwestycyjny i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Zielony Fundusz Klimatyczny oraz inne międzynarodowe instytucje finansowe takie jak Bank Światowy, a także krajowe banki rozwoju. W odpowiedzi na złożony w kwietniu 2015 r. przez grupę G-20 wniosek, aby przeanalizować możliwości uwzględnienia kwestii związanych ze zmianą klimatu przez sektor finansowy, Rada Stabilności Finansowej powołała grupę zadaniową ds. informacji finansowych związanych z klimatem, której celem jest pomóc uczestnikom rynku lepiej zrozumieć zagrożenia związane ze zmianą klimatu i w lepszy sposób nimi zarządzać. Grupa G-20 powołała niedawno grupę analityczną w celu przeanalizowania kwestii dotyczących zielonego finansowania. Na poziomie europejskim

⁶ Przegląd projektów w ramach planu inwestycyjnego dotyczących technologii niskoemisyjnych i efektywności energetycznej: http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/sector-factsheet-energy_en.pdf

⁷ Stan unii energetycznej w 2015 r.

⁸ Plan działania na rzecz tworzenia unii rynków kapitałowych, COM(2015) 468 final.

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego opublikowała raport dotyczący przejścia na gospodarkę niskoemisyjną i potencjalnych zagrożeń dla sektora finansowego⁹.

Ustalanie cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla oraz dopłaty do paliw kopalnych

Ustalanie cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla jest zasadniczym elementem wspierania równych warunków dla przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną. Może ono przyjąć formę systemu handlu uprawnieniami do emisji, tak jak w przypadku UE, opodatkowania lub innych instrumentów ekonomicznych bądź fiskalnych. UE powinna w większym zakresie dzielić się własnymi doświadczeniami w tej dziedzinie ze wszystkimi krajami, które potrzebują ustalić cenę uprawnień do emisji dwutlenku węgla. Będzie to w dalszym ciągu dotyczyć krajów takich jak Chiny i Korea Południowa, które są w trakcie tworzenia systemów handlu uprawnieniami do emisji, jak również szerszej grupy krajów, w tym wszystkich największych gospodarek, które wprowadzają technologie energii odnawialnej i doskonałą strategię w dziedzinie efektywności energetycznej. Porozumienie klimatyczne z Paryża zmienia wprawdzie reguły gry na skalę światową, jednak poziomy ambicji określone na szczeblu krajowym różnią się w poszczególnych państwach, co niesie ze sobą ryzyko osłabienia konkurencyjności pewnych branż, jeśli warunki działania pozostaną nierówne. Strategiczna decyzja Rady Europejskiej, by utrzymać system przydziału bezpłatnych uprawnień po 2020 r., oraz proponowane przepisy dotyczące ucieczki emisji w odniesieniu do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji umożliwiają osiągnięcie równowagi w tym momencie, lecz powinny być poddawane ocenie w nadchodzącym dziesięcioleciu.

Prognozy dotyczące cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla i cen energii są dodatkowo utrudnione w związku z niskimi cenami ropy naftowej. Może to stanowić dobrą okazję nie tylko do wprowadzenia ustalania cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, lecz także do zniesienia dopłat do paliw kopalnych, które – według Międzynarodowej Agencji Energetycznej – opiewały w 2013 r. na kwotę 548 mld USD. Dopłaty takie stanowią największą przeszkodę dla innowacyjności w sektorze czystych technologii. Fakt ten uznały grupy G-20 i G-7, wzywając do zniesienia dopłat do paliw kopalnych. Przyszłe sprawozdanie na temat kosztów i cen energii w UE będzie okazją do przyjrzenia się aktualnej sytuacji w tym zakresie.

Rola władz lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych

Kolejnym warunkiem przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną jest katalizowanie działań prowadzonych przez różne zainteresowane strony społeczeństwa obywatelskiego: obywateli, konsumentów, partnerów społecznych, MŚP, innowacyjne nowe przedsiębiorstwa i branże konkurencyjne w skali świata. Konferencja paryska i plan działania Lima-Paryż – inicjatywa, którą zawdzięczamy peruwiańskiemu i francuskiemu przewodnictwu COP – mają na celu połączenie na arenie międzynarodowej bezprecedensowej liczby podmiotów niepaństwowych w celu przyspieszenia wspólnych działań w dziedzinie klimatu wspierających nowe

⁹ https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/asc/Reports_ASC_6_1602.pdf

porozumienie. UE ma wyjątkową możliwość dokonania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach i na wszystkich szczeblach sprawowania rządów.

Inteligentne miasta i społeczności miejskie są miejscem, w którym w rzeczywistości w znacznej większości odbędzie się przyszła transformacja. W 2016 r. zostaną zatem zintensyfikowane działania prowadzone na poziomie miast i miejskie strategie polityczne, w tym poprzez wspieranie działań opracowywanych w ramach zintegrowanego i globalnego Porozumienia Burmistrzów oraz tworzenie punktów kompleksowej obsługi dla władz lokalnych. Powinno to umożliwić samorządom lokalnym wnieść większy wkład do procesu przechodzenia przez UE na technologie niskoemisyjne oraz stworzyć europejskim przedsiębiorstwom możliwości na skalę światową wykorzystania ich przewagi konkurencyjnej w dziedzinie innowacyjnych technologii dla inteligentnych miast.

Dyplomacja klimatyczna oraz działania na skalę światową

Działania związane ze zmianą klimatu są poważnym wyzwaniem strategicznym dla polityki zagranicznej mającym wpływ na kształtowanie polityki zewnętrznej UE m.in. w zakresie współpracy i pomocy rozwojowej, polityki sąsiedztwa i rozszerzenia, międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej, handlu, dyplomacji gospodarczej i bezpieczeństwa. Utrzymanie dobrego tempa działań po konferencji w Paryżu będzie wymagało trwałej mobilizacji politycznej i dyplomatycznej na szczeblu globalnym.

Według uzgodnień Rady¹⁰ w 2016 r. dyplomacja klimatyczna będzie musiała skoncentrować się na i) dalszym wprowadzaniu zmiany klimatu jako strategicznego priorytetu, ii) wspieraniu realizacji porozumienia paryskiego oraz planów w zakresie klimatu oraz iii) zwiększaniu starań na rzecz zajęcia się powiązaniami zmiany klimatu, zasobów naturalnych, w tym wody, dobrobytu, stabilności i migracji.

Jeśli chodzi o finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu, UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się do intensywniejszego pozyskiwania środków finansowych na łagodzenie zmiany klimatu w kontekście racjonalnych działań w tym zakresie i przejrzystości realizacji, aby wnieść należyty wkład w realizację celu przyjętego przez państwa rozwinięte, a mianowicie – wspólnie uruchamiać 100 mld USD rocznie do 2020 r. z różnych źródeł: prywatnych i publicznych, bilateralnych i multilateralnych, w tym z alternatywnych źródeł finansowania. Obecne ścieżki dla pomocy rozwojowej UE w znacznym stopniu przyczynią się do realizacji celu, jakim jest wkład na poziomie 100 mld USD. W kontekście wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 UE zobowiązała się do zapewnienia, by 20 % jej budżetu ogólnego było przeznaczane na projekty i strategie związane ze zmianą klimatu. W kontekście wydatków zewnętrznych oznaczałoby to przeszło podwojenie kwoty przeznaczonej na finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu w krajach rozwijających się. Kwota ta mogłaby sięgnąć aż 14 mld EUR w puli wydatków związanych ze zmianą klimatu. Coraz większa część tych środków będzie inwestowana w działania

¹⁰ Konkluzje Rady w sprawie europejskiej dyplomacji klimatycznej po konferencji COP 21.

związane z przystosowaniem do zmiany klimatu, wspieranie innowacji i budowanie zdolności.

Aby pomóc krajom rozwijającym się w realizacji ich planów działań na rzecz klimatu od 2020 r., wzmocnione zostaną programy wspierające (takie jak światowy sojusz na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu) . W związku z tym należy w pełni wykorzystywać synergie pomiędzy działaniami związanymi ze zmianą klimatu, programem działań z Addis Abeby i programem działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, wraz z jego celami zrównoważonego rozwoju. Obejmuje to również udział UE w inicjatywie na rzecz energetyki odnawialnej w Afryce (ang. *Africa Renewable Energy Initiative*). W ramach polityki rozszerzenia i sąsiedztwa UE będzie kontynuowała dialog polityczny i wsparcie dla krajów partnerskich. Szczególny nacisk zostanie położony na budowanie zdolności.

Toczące się dwustronne i wielostronne negocjacje dotyczące liberalizacji handlu towarami i usługami ekologicznymi powinny zostać przyspieszone w celu ułatwienia globalnych działań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu oraz w celu stworzenia możliwości rynkowych dla europejskich przedsiębiorstw. UE powinna również w dalszym ciągu odgrywać wiodącą rolę we wspieraniu ambitnych rezultatów w kontekście negocjacji prowadzonych w ramach Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) i Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, a także w ramach protokołu montrealskiego.

3.2. Ramy regulacyjne dotyczące energii i zmiany klimatu do roku 2030

Po konferencji w Paryżu wszystkie państwa powinny przełożyć swoje zobowiązania na konkretne działania polityczne. W październiku 2014 r. Rada Europejska ustanowiła ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 dla UE, określając ogólnogospodarczy ambitny cel wewnętrzny, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. co najmniej o 40 %, a także cele dotyczące energii odnawialnej i efektywności energetycznej na poziomie co najmniej 27 %¹¹. Porozumienie klimatyczne z Paryża stanowi potwierdzenie podejścia UE. Wdrożenie uzgodnionych przez Radę Europejską ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 jest kwestią priorytetową w nawiązaniu do porozumienia paryskiego.

Komisja zapoczątkowała już ten proces, przedstawiając wniosek dotyczący przeglądu systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) obejmującego 45 % emisji gazów cieplarnianych w UE. W ciągu najbliższych 12 miesięcy Komisja przedstawi pozostałe kluczowe wnioski ustawodawcze, aby wdrożyć uzgodnione ramy regulacyjne dotyczące okresu do 2030 r. na rynku wewnętrznym w sposób sprawiedliwy i racjonalny pod względem kosztów, zapewniając państwom członkowskim maksymalną elastyczność oraz znajdując złoty środek pomiędzy działaniami na szczeblu krajowym i unijnym. Kolejnym krokiem Komisji jest przygotowanie wniosków dotyczących decyzji w sprawie wspólnego wysiłku

¹¹ Cel dotyczący poprawy efektywności energetycznej zostanie zweryfikowany do 2020 r. z myślą o podniesieniu poziomu na szczeblu UE do 30 %.

redukcyjnego oraz decyzji w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF). Komisja proponuje również przepisy dotyczące utworzenia wiarygodnego i przejrzystego mechanizmu zarządzania oraz uproszczenia wymogów w zakresie planowania i sprawozdawczości dotyczących klimatu i energii na okres po roku 2020.

Komisja przedstawi ponadto wnioski polityczne konieczne do zmiany unijnych ram regulacyjnych w celu nadania priorytetowego charakteru efektywności energetycznej i w celu wspierania roli UE jako światowego lidera w dziedzinie energii odnawialnej, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z października 2014 r. Obejmuje to nową strukturę rynku energii, dzięki której konsumenci znajdą się w centrum systemu energetycznego, oraz która umożliwi reagowanie na zapotrzebowanie i zwiększenie elastyczności. Ponadto, aby niezwłocznie zareagować na nowe wyzwania dla bezpieczeństwa dostaw wynikające z rozwoju sytuacji w dziedzinie energii na poziomie międzynarodowym, Komisja rozpoczęła w bieżącym roku realizację pakietu dotyczącego bezpieczeństwa energetycznego.

4. Podsumowanie

Przed konferencją w Paryżu i podczas jej trwania UE była w centrum koalicji państw dążących do ambitnego porozumienia skupiającej kraje rozwinięte i rozwijające się. W celu skutecznego zapewnienia przejścia na gospodarkę niskoemisyjną UE musi utrzymać ten ambitny cel, tak na płaszczyźnie wewnętrznej, jak i międzynarodowej:

- porozumienie klimatyczne z Paryża należy podpisać i ratyfikować w możliwie najkrótszym terminie. Wniosek dotyczący podpisania porozumienia załączono do niniejszego komunikatu.
- UE musi skonsolidować otoczenie sprzyjające przechodzeniu na gospodarkę niskoemisyjną poprzez szeroki wachlarz oddziałujących na siebie strategii politycznych oraz strategicznych ram i instrumentów odzwierciedlonych w 10 priorytetach Komisji Junckera – w szczególności stabilną unię energetyczną i przyszłościową politykę w dziedzinie klimatu.
- Ramy regulacyjne UE w zakresie energii i zmiany klimatu na rok 2030 muszą zostać szybko wdrożone zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z października 2014 r. Parlament i Rada powinny rozpatrzyć nowe wnioski ustawodawcze w trybie przyspieszonym.
- Wszystkie strony powinny być gotowe do pełnego uczestnictwa w procesach przeglądu przewidzianych na mocy porozumienia klimatycznego z Paryża, aby zapewnić osiągnięcie celu, jakim jest utrzymanie wzrostu temperatury spowodowanego zmianą klimatu na poziomie znacznie poniżej 2 °C, oraz aby podejmować dalsze wysiłki zmierzające do ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C.